

Утвърждавам!

Директор:
/ Галя Ахмакова /

Програмна система
за предучилищно образование
детска градина „Щастливо детство“
за учебната 2019/2020 година

Същност , модел и характеристика на програмната система „Моите приказни пътечки“.

Програмната система на ДГ „Щастливо детство“ гр.Ветово е документ за предучилищна подготовка. Съобразен е с Наредба № 5 от 03.06.2016г. и е част от Стратегията на детската градина. В системата водещо начало е играта. Детето е творец на собственото си битие, преживява личната си свобода, учи се да взаимодейства с другите , опознава света , изразява се с разнообразни изразни средства, пресъздава своя свят. Включените в системата игрови технологии са в отговор на потребностите на съвременното дете и са гаранция за нейната иновативност. Те са и мост към нормативните промени в сферата на предучилищното образование , заложи в ЗПУО, където предучилищното образование полага основите за учене през целия живот , като осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото и творческото развитие на децата, вземайки предвид значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие.

Раздел I. Целева рамка.

Глобалната цел на програмната система „Моите приказни пътечки“ е да разшири възможностите на децата от 3-4 до 6-7 годишна възраст за развитие на техните способности, като ги подкрепи в самостоятелност и увереност чрез позитивно педагогическо взаимодействие, отчитащо личното достойнство, правата и автономността на децата като субекти в това взаимодействие.

Програмната система е създадена при отчитането на индивидуалния и възрастовия потенциал, творческите възможности, познавателния, социалния и емоционалния опит на децата и е ориентиран към създаване на условия за развитие на детската личност чрез система от компетентности - знания, умения и отношения в областите на :

- *речево развитие* и овладяване на различни умения за комуникация и за междуличностно общуване;

- *социално развитие* и овладяване на уменията социално включване, за културосъобразно поведение и за сътрудничество;
- *когнитивно развитие* на сензорни умения;
- *креативно развитие* и развитието на умения за претворяване собствените преживявания с различни изразни средства;
- *физическо развитие* и умения за възприемане и прилагане на безопасни и здравословни условия на труд.

Раздел II. Принципи на програмната система.

Организацията на педагогическите взаимодействия в първа, втора, трета и четвъртите възрастови групи се основава на принципи, прилагането на които е ориентирано към постигане на набелязаните цели. Водещите принципи, върху които е изградена програмната система са :

- *Принцип на съдействието* и признаване на правото на детето да бъде участник – субект в педагогическото взаимодействие, чрез осигуряването на подкрепа на неговата конструктивна активност в различни форми на дейност от учителя чрез моделиране на предметно-развиващата среда.
- *Принцип на сътрудничеството* между всички субекти в образователния процес: деца, родители, учители.
- *Принцип на възрастовата адекватност* или съответствие между възрастовите особености на детето и условия на предметно-развиващата среда, образователните технологии и изисквания за проектиране на педагогическото взаимодействие.
- *Принцип на обогатяване на детското развитие.* Отчитане на наличния опит на детето и неговото надграждане.
- *Принцип на детската свобода.* Признаване на правото на детето да играе, да изследва средата около себе си, да прави грешки.
- *Принцип на развиващото образование.* Отчитане на актуалните и потенциалните възможности на детето за овладяване на това образователно съдържание и универсални познавателни и игрови действия, които отговарят на актуалните потребности на детето в зоната на неговото най-близко развитие.
- *Принцип на индивидуалност в детското развитие.* Детето е инициатор и активен участник в избора на извършваните от него дейности, като се отчита индивидуалният потенциал на всяко дете.
- *Принцип на развитие на универсални познавателни действия* и познавателни интереси. В различните дейности детето открива различни – проектирани от учителя проблеми, които стимулират неговата активност и познавателни интереси. Разрешаването на тези проблеми предполага приложението на универсални познавателни действия като анализ, сравнение, класификация, сериация, моделиране и др.
- *Принцип на социокултурността.* Отчитане на социални норми и традиции на различните социални структури: семейство, различни общности и др.
- *Принцип на приобщаването.* Зачитане на специфичните потребности на детето, породено от етническо или друг тип различие, и толерантно отношение към различния от нас.

Раздел III. Подходи на педагогическо взаимодействие, заложи в системата „Моите приказни пътечки“

Нарастващото разнообразие, в това число и в образователна среда, ни изправя пред необходимостта от развиване на такива лични качества, които да дават възможност за формиране на умения за мобилност и за бързото ориентиране в променящия се социален, културен и познавателен контекст. Детето също трябва по-бързо да се ориентира в това многообразие. Но то трябва да притежава правото на избор и да може да го упражнява, като зачита правото на избор и на другите деца независимо от техните ценностни и културни различия. В програмната система са заложи следните подходи:

- социално-конструктивистки;
- хуманно-личностен;
- ситуационно контекстуален;
- компетентностен.

Водещ подход е подходът, който се основава на социално-конструктивистки идеи, обединяващи идеите на конструктивизма, които разглеждат детето като активно, конструиращо своя свят и познание и идеите на културно-историческа психология, която разглежда детското развитие във формите на социално взаимодействие и съдействие между детето и възрастния. Детската активност и успешност са зависими както от типа на протичащото взаимодействие, така и от равнището и източника на детската мотивация. Тя е този пусков механизъм, който кара детето да действа или да бъде активно, и зависи от актуалните му потребности и от увереността му в собствените сили. Разрешаването на тези два проблемни кръга от въпроси ни дават технологичните решения в рамките съответно на ситуационно-контекстуалния и хуманно-личностния подход, които са приети също като основополагащи в системата. Увереността на детето в собствените му сили и чувството му за компетентност нарастват не само с възрастта на детето, но и в ситуации, в които то успява да разреши или преодолее съществуващ и открит от него проблем. Откритието на проблема стимулира вроденото любопитство на детето и желанието му да го преодолее. В системата са проектирани ситуации, които са част от контекстуалната среда, в която детето расте (ситуационно-контекстуален подход, основаващ се на идеите на Ю. Бронфенбренер). Ситуационните контексти тематично се разгръщат на различни равнища и може да бъдат открити в предложените в системата методически идеи за реализиране на образователното съдържание в педагогическите ситуации. Ю. Бронфенбренер диференцира тематичните контексти на различни равнища:

- микросистема – детето и неговото възприемане на самия себе си;
- мезосистема – семейство, детска градина, детска площадка;
- екосистема – разширено семейство, съседи, приятели; работна и публична среда;
- макросистема – обичаи, закони, ценности.

Идеите на социалния конструктивизъм и на теориите за контекстуалността на средата не биха се превърнали в действени, ако формите на осъществяването на взаимодействие между детето и учителя (възрастния) не се основават и реализират от учителя въз основа на идеите на К. Роджърс и хуманистичната парадигма. В рамките на последната детето се разглежда като активно и търсещо в условията на свободен избор, което се свързва със зачитането на детската автономност. Учителите, носители на хуманистичната прагматика, не са просто познаващи и даващи нова информация, а са фасилитатори, които трябва да подкрепят детето в процеса на неговите открития, а не правят тези открития вместо него. Фасилитирането се свързва и с интелектуалната и емоционалната атмосфера и поддръжка на подкрепящата среда. Това ни дава основание да определяме системата като отворена и вариативна, допускаща всеки учител, който я е приел като своя, да я надгражда съобразно потребностите на децата в групата.

В съдържателен план тематичното разпределение на формите в системата е подчинено на компетентностния подход, като се отчита Държавният стандарт за очакваните резултати, определени в чл. 28 ал. 2 на Наредба № 5 за предучилищно образование от 2017 г.

Раздел IV. Форми на педагогическо взаимодействие

Формите на педагогическо взаимодействие са нормативно типизирани в две групи **основни и допълнителни**.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра.

Педагогическите ситуации се организират само в учебното време и осигуряват постигането на определени компетентности - знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование.

Компетентностите са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления, които са:

1. Български език и литература;
2. Математика;
3. Околен свят;
4. Изобразително изкуство;
5. Музика;
6. Конструирание и технологии;
7. Физическа култура.

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в **седмично разпределение**, а броят им е съобразен с възрастовите особености на децата по групи, като към посочените по ДОС брой ПС в ДГ гр. Ветово са добавени още по 2 педагогически ситуации по Български език и литература, във всички възрастови групи, заради високият брой деца билигви.

Седмично разпределение и брой ПС по образователни направления в градинските групи:

Възраст/ Направление	1.група		2.група		ПГ(5)		ПГ(6)	
	офпв	ДФПВ	офпв	ДФПВ	офпв	ДФПВ	офпв	ДФПВ
Български език и литература	1 +2		2+2		2+2		3+2	
Математика	1		1		2		2	
Околен свят	1		2		2		2	
Изобразително изкуство	2		2		2		2	
Музика	2		2		2		2	
Конструиране и технологии	1		1		2		2	
Физическа култура	3		3		3		3	
Общ брой ситуации-по вид	13	17	15	15	17	13	19	11

Затова окончателният брой ПС седмично в групите е: 10 за яслена, 13 за I , 15 за II, 17 за III и 19 за IV и за IV „а“ групи

Разпределение на основните форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления и възрастови групи

Първа група

- П. Околен свят,Физическа култура / Български език и литература
- В. Български език и литература, Физическа култура
- С. Математика, Музика/ Изобразително изкуство
- Ч. Български език и литература, Физическа култура/ Конструиране и технологии
- П. Изобразително изкуство, Музика

Втора група

- П. Български език и литература, Физическа култура/ Музика
- В. Математика, Музика / Български език и литература
- С. Български език и литература, Конструиране и технологии / Околен свят
- Ч. Околен свят, Физическа култура / Изобразително изкуство
- П. Изобразително изкуство, Физическа култура / Български език – художествена л-ра

ПГ Трета група

- П. Български език и литература, Околен свят, Физическа култура / Конструирание и технологии
- В. Математика, Музика, Български език и литература/ Околен свят
- С. Български език и литература, Изобразително изкуство/ Музика
- Ч. Математика, Физическа култура/ Изобразително изкуство
- П. Конструирание и технологии, Физическа култура/Български език – художествена л-ра

III Четвърта група и III Четвърта сборна „а“ група

- П. Български език и литература, Физическа култура, Изобразително изкуство/Околен свят
- В. Математика, Български език и литература, Физическа култура/ Изобразително изкуство
- С. Математика, Конструирание и технологии, Музика/ Български език и литература
- Ч. Математика, Околен свят, Физическа култура/ Български език и литература
- П. Български език и литература, Конструирание и технологии/Музика

В ДГ – гр. Ветово има разкрита и яслена група, в която също се извършва образователна дейност. Нейната дейност не е обект на раздела програмна система в стратегията на ДГ и е съобразена с Наредби на МЗ. Въпреки това трябва да се отбележи, че и децата до 3 години разполагат с познавателни книжки и се работи за постигане на ключови представи по различните направления.

Планирането на темите по допълнителен **модул БЕ /ДОС 2 за „Усвояване на БЕ“ по Наредба №6/** е извън тематичните разпределения по групи, но се провеждат като основна форма на педагогическо взаимодействие. Планирани са в допълнителни годишни тематични разпределения по групи. Резултатите на усвоените знания от децата по този модул се виждат при провеждане на мероприятия с родители, празници и развлечения организирани в и извън ДГ. Индивидуалните постижения на децата се отчитат три пъти годишно.

Допълнително за по-добро усвояване на българския език от децата ДГ „Щастливо детство“, гр.Ветово през учебната 2019/2020 год. ще участва в проект BG 05M20P001-3,005-004 „Активно приобщаване в системата на приобщаващото образование“ на МОН.

В детска градина „Щастливо детство“ гр. Ветово по ДОС за ГЗЕИО по Наредба №13 се извършва целогодишна дейност, във всички възрастови групи, интегрирано в обучението по всички образователни направления в основните и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Съгласно чл.14, ал.4 от Наредба 13 за ГЗЕИО учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението, съобразно проучените интереси и потребности на децата.

През 2019/2020г. педагогическите ситуации от тематична област „Безопасност на движението по пътищата“ се провеждат в образователно направление „Околен свят“, както следва:

- За първа група-5 теми;
- За втора възрастова група-5;

- За трета възрастова група – 6;
- За четвърта възрастова група-7;

Темите и времето на провеждане на педагогическите ситуации са описани в самостоятелен документ – „График за провеждане педагогически ситуации по БДП“, който е неразделна част от програмната система.

В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето. Те се организират от учителя на групата извън времето за провеждане на педагогическите ситуации. Допълнителните форми се организират както в учебно време, така и в неучебно време. Допълнителните форми се организират по преценка на учителя в съответствие с програмната система, цялостната организация на деня и с интересите и потребностите на децата.

Видове допълнителните форми и модули:

- Утринна гимнастика, подвижни игри, СПИУ, СРИ, игри на открито, работа в центрове по интереси, с интерактивни технологии, развлечения, работа на ПС с деца със СОП, работа по НП и Проекти.
- **Допълнителни занимания, които не са по ДОС** – със заплащане на родителите и могат да бъдат организирани при изразена воля от тях.

Раздел V. Методи и похвати, чрез които се реализира програмната система.

В системата е приложена съвкупност от методи , които дават възможност за реализиране на педагогическото взаимодействие и за възприемане , анализ и обобщение на предоставяното познание на детето. Методите се типизират съобразно образователните цели в две групи:

- За организация и провеждане на образователния процес;
 - За организация и провеждане на мониторинга върху образователния процес.
- Основните методи за организация и провеждане на образователния процес според източника на информация са:
- *Словесни методи*- беседа, разказ;
 - *Нагледни методи*- демонстрация, наблюдение;
 - *Практически методи*- упражнение , моделиране, експериментиране, обследване;
 - *Игра*.

Тези основни методи са допълнени по направления и от такива, които подпомагат реализирането на образователните цели в дадено направление. Те са описани от детските учителки в годишните тематични разпределения.

Методите за организация и провеждане на мониторинга върху образователния процес са:

- *Обсервационни методи*;
- *Тестове*- обследващи задачи;
- *Скрининг-тест на децата от 3-3,6 год.*

- *Анализ на взаимодействията* - наблюдение и регистрация на характеристиките;
- *Анкетни методи* - беседа, интервю, същинска анкета;
- *Проективни методи* - рисувателни методи;
- *Събиране на материали като резултат от дейността на детето.*
- *В портфолиото на всяко дете се съхраняват на хартиен носител експрес – обследванията и същински мониторинг, които се провеждат 2 пъти годишно - в началото и в края на учебното време.*

Раздел VI. Образователни ресурси на системата.

В подкрепа на цялостната организация на образователния процес в детска градина „Щастливо детство“ се използват следните образователни ресурси:

- *Познавателни книжки за 5 и 6 год.* за формиране, развиване, обогатяване и усъвършенстване на компетентностите в образователните направления.
- *Материали за индивидуална работа на всяко дете* – работни листове за първа и втора възрастова група по всички образователни направления, които се закупуват от родителите;
- *Книги за учителя;*
- *Методически ръководства* за реализиране на образователното съдържание;
- *Материали за фронтална работа с деца*- дидактични табла;
- *Сборници* с художествени и други текстове;
- *CD с музика* към образователно направление „Музика“ и „Безопасност на движението по пътищата“
- *Електронни материали* - пряко кореспондират с познавателните книжки-интерактивни, атрактивни и привличат детското внимание. Озвучени са, с приятен дизайн с висока образователна стойност и др.

Раздел VII. Годишни тематични разпределения.

Тематичните разпределения – осигуряват ритмично и балансирано разпределяне на съдържанието по всички образователни направления и включват теми за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за предоставяне и проследяване на постиженията на децата. Те се изработват от учителите на групите в началото на учебната година и се утвърждават от Директора. Те са неделима част от програмната система.

Приложения: 5 бр.годишни тематични разпределения- за първа, втора, трета, четвърта и четвърта „а“ сборна група.

Организирането и разпределението на дейностите в ДГ става в **дневен режим** за учебно и неучебно време, съобразен с възрастовите особености на децата. Той е примерен и определените в него дейности при необходимост може да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата. С дневният режим може да се запознае всеки, който се интересува, защото той е поставен на достъпно място на хартиен носител във всяка група и в електронен вариант в сайта на ДГ.

Раздел VIII. Механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

Механизмите за взаимодействие между участниците в предучилищното образование като процес на възпитание, социализация и обучение на децата се осъществява при взаимодействие и сътрудничество с родителите. Родителите са участници и партньори в предучилищното образование заедно с децата, учителите, директорите и другите педагогически специалисти. Сътрудничеството и взаимодействието между тях създават условия за постигане на поставените цели в чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина, се осъществяват при условия и по ред, определени с Правилника за дейността на детската градина чрез:

1. индивидуални срещи в удобно за двете страни време;
2. родителски срещи- общи и по групи;
3. присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование – кръгли маси с **медиатори и неформални лидери от ромския етнос**;
4. **организиране на безплатни срещи за родители от психолог и логопед за преодоляване обучителни проблеми на децата им**;
5. други форми за комуникация – социални мрежи, тържества, посещения на читалище и др.

Формите на сътрудничество се определят съвместно от директорите, учителите, другите педагогически специалисти и родителите.

Програмната система на ДГ „Щастливо детство“ гр.Ветово е приета с протокол №1 на педагогически съвет от 13.09.2019г, утвърдена е със Заповед №9 от 16.09.2019г.